

Załącznik nr 1

Grupy Wymiany Doświadczeń w zarządzaniu Oświatą

KARTA OPISU DOBREJ PRAKTYKI

1. Tytuł:	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji usług edukacyjnych
-----------	---

Typ JST	Nazwa JST	Liczba mieszkańców	Obszar tematyczny
Gmina wiejska	Miasto i Gmina Morawica	15.799	3.b Zaangażowanie rodziców i lokalnych partnerów w realizację usług edukacyjnych

2. Opis dobrej praktyki:

2.1 Charakterystyka lokalnego systemu (Gdzie? - Tylko to co ważne dla zrozumienia rozwiązania)	Przedmiotem działalności władz samorządowych Miasta i Gminy Morawica jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Mieszkańcy gminy zrzeszeni w organizacje pozarządowe oraz inne formacje stanowią o kierunkach działania samorządu na rzecz lokalnej społeczności. We wszystkich dziedzinach życia publicznego prowadzona jest polityka rozwoju lokalnego połączonego z aktywnym uczestnictwem obywateli poprzez m.in. zlecanie realizacji bądź wspólną realizację zadań publicznych oraz aktywne uczestnictwo w programach ukierunkowanych w stronę tworzenia demokracji lokalnej. Zarządzanie przez przedstawicieli społeczeństwa sprawami bardzo ważnymi bo dotyczącymi oświaty, wychowania czy życia kulturalno-sportowego stanowi fundament współpracy władz samorządowych z mieszkańcami. Miasto i Gmina Morawica jest organem prowadzącym dla 5 szkół: 1 zespołu w skład którego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum, 2 zespołów w skład których wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum, 1 zespołu w skład którego wchodzi szk. podst. o organizacji I - III i gimnazjum oraz szkoła podstawowa. Ponadto, w gminie funkcjonuje 5 szkół podstawowych: 3 o organizacji I - III i 2 o organizacji I - VI prowadzonych przez stowarzyszenia. Każda szkoła prowadzona jest przez inne stowarzyszenie, które tworzą głównie rodzice uczniów danej szkoły oraz mieszkańcy danej miejscowości. Od 2008 roku przy wszystkich szkołach prowadzonych przez organizacje pozarządowe działają także punkty przedszkolne oraz świetlice wiejskie. W Mieście i Gminie Morawica funkcjonuje 1 przedszkole samorządowe, 9 punktów przedszkolnych (w tym 8 prowadzonych przez organizacje pozarządowe i jedno prowadzone przez samorząd) oraz jedno przedszkole niepubliczne.
2.2 Problem, który był powodem wdrożenia innowacji. (Dlaczego?)	W związku z malejącą liczbą uczniów w szkołach (będących filiami) w Radomicach, Nidzie i Chmielowicach oraz rosnącymi kosztami utrzymania tych szkół jedyną słuszną decyzją była likwidacja filii i włączenie uczniów do szkoły macierzystej. Była to jednak ostateczność i rozwiązanie, które nie jest akceptowalne przez lokalną społeczność. W gminach wiejskich szkoły często były budowane w czynie społecznym przez mieszkańców danej miejscowości. Szkoły często stanowią jedyne centrum kulturalne i edukacyjne danej miejscowości dlatego likwidacja szkoły jest bardzo trudną decyzją zarówno dla władz samorządowych jak i mieszkańców, uczniów czy nauczycieli danej placówki. Aby tego uniknąć w 2000 roku gmina Morawica przystąpiła do racjonalizacji sieci szkół w ramach programu „Mała Szkoła”. Program ten polegał na przekazaniu szkoły do prowadzenia stowarzyszeniu. Władze lokalne od początku założyły, że stowarzyszenia te będą utworzone z mieszkańców i rodziców uczniów, gdyż gwarantowało to pełne zaangażowanie lokalnej społeczności w rozwój szkoły. Stowarzyszenia zewnętrzne nie były brane pod uwagę.
2.3 Na czym polega zastosowane rozwiązanie? (Co?)	Zastosowane rozwiązanie polega na przekazaniu szkoły do prowadzenia stowarzyszeniu, utworzonemu przez rodziców uczniów i mieszkańców danej miejscowości. To stowarzyszenie decyduje kto będzie pełnił funkcję dyrektora i ma duży wpływ na działalność szkoły. Zarząd organizacji pozarządowej ustala pensum dla zatrudnionych tam nauczycieli - w gminie Morawica wynosi to w zależności od stowarzyszenia od 20 do 30 godzin tygodniowo. Średnie wynagrodzenie kształtuje się na poziomie nauczyciela mianowanego. Mimo, że nauczyciele zatrudnieni są na podstawie kodeksu pracy nie przeszkadza to w awansie zawodowym - niestety nie musi mieć to przełożenia na wynagrodzenie - wszystko zależy od sytuacji finansowej szkoły. Im więcej dzieci tym większy budżet. Szkoła otrzymuje dotację na ucznia. Aby pozyskać dodatkowe środki finansowe stowarzyszenia zdecydowały rozszerzyć swoją działalność i zaczęły także prowadzić punkty przedszkolne i świetlice wiejskie. Przy wszystkich szkołach prowadzonych przez organizacje pozarządowe funkcjonują punkty przedszkolne (otrzymują dotację z gminy na ucznia) oraz świetlice wiejskie (otrzymują środki finansowe w ramach otwartych konkurs ofert). Ponadto, stowarzyszenia są bardzo aktywne w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działalność edukacyjną ale nie tylko.

2.4 Kto, kiedy i co zrobił? (Jak?)	W 2000 roku odbyły się pierwsze zebrania wiejskie podczas których wójt gminy zapoznał mieszkańców z proponowanym rozwiązaniem tj. przekazaniem szkoły do prowadzenia stowarzyszeniu utworzonemu przez rodziców. Takich spotkań odbyło się co najmniej kilka w każdej z miejscowości. Przed spotkaniem z mieszkańcami Wójt najpierw rozmawiał z radnymi i przekonał do takiego rozwiązania radę gminy. Oszczędności wynikające z przyjętego programu racjonalizacji sieci szkół wynikały głównie z faktu, iż nauczyciele zatrudniani są na podstawie kodeksu pracy a nie karty nauczyciela. Niestety nauczyciele tracą część swoich przywilejów, ale mają zapewnione miejsce pracy. Wójt zapewnił wszelką pomoc w utworzeniu stowarzyszenia i przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji. Pracownicy Urzędu przygotowali projekty uchwał o utworzeniu stowarzyszenia, projekt statutu stowarzyszenia oraz pomogli w wypełnianiu druków celem zarejestrowania stowarzyszenia w sądzie. Głównym argumentem, który przekonał rodziców i mieszkańców był fakt, że oszczędności, które powstaną w związku z przekazaniem szkoły stowarzyszeniu zostaną przekazane na inwestycje w szkole. Wszystkie placówki, które zostały przekazane do prowadzenia stowarzyszeniom zostały wyremontowane i odnowione. W całym procesie nie bez znaczenia był fakt, iż Wójt cieszył się dużym autorytetem wśród mieszkańców. Uwierzyli oni władzom lokalnym, że to rozwiązanie nie skrzywdzi ich dzieci. W 2001 powstały pierwsze 3 szkoły prowadzone przez stowarzyszenia o organizacji I - III. Ponieważ rozwiązanie to się sprawdziło i tak w 2003 roku kolejna szkoła o organizacji I - VI została przekazana do prowadzenia organizacji pozarządowej. Opinie kuratorium były pozytywne. Rozwiązania te sprawdziły się i tak w 2007 roku z inicjatywy rodziców uczniów odbyło się spotkanie w szkole i w głosowaniu tajnym rodzice i nauczyciele zdecydowali, aby szkołę w Woli Morawickiej przekazać nowopowstałemu stowarzyszeniu. W tym przypadku, ponieważ szkole nie groziła likwidacji kurator oświaty chciał wydać opinię negatywną. Rodzice udali się do kuratorium i przekonali kuratora, że jest to ich świadoma decyzja, z myślą o uczniach tej szkoły. Wobec takich argumentów kurator oświaty wydał decyzję pozytywną i ostatnia szkoła o organizacji I - VI została przejęta do prowadzenia przez stowarzyszenie. Wszystkie budynki, w których mieszczą się szkoły stanowią mienie gminy i zostały użyczone (nieodpłatnie) stowarzyszeniom na czas nieokreślony.
2.5 Z jakim skutkiem? (Jakie efekty osiągnięto?)	Wszystkie szkoły, które zostały przejęte do prowadzenia przez organizacje pozarządowe od 2001 roku z powodzeniem funkcjonują do dziś. Stale rozszerzają swoją działalność, pozyskują środki zewnętrzne. Nie ma dużej rotacji wśród członków stowarzyszenia jedyne zmiany dotyczą raczej składu zarządu. Społeczność lokalna i zatrudnieni nauczyciele pozytywnie oceniają te zmiany. Przejęcie szkoły do prowadzenia przez stowarzyszenie ma wiele pozytywnych aspektów, między innymi: szkoła nadal funkcjonuje, nauczyciele nie tracą zatrudnienia, mieszkańcy i rodzice uczniów bardziej angażują się w działalność szkoły, integrują, decydują o wspólnej przyszłości i rozwoju placówki, ale także miejscowości, brak karty nauczyciela sprawia, że dyrektorzy mają większą swobodę w doborze kadry. Uczniowie szkół prowadzonych przez stowarzyszenia nie odbiegają w wynikach egzaminów, a nawet osiągają wyższe wyniki i tak np. w 2016 r. szkoły prowadzone przez stowarzyszenia osiągnęły średni wynik sprawdzianu w sześciolletniej szkole podstawowej 67,5 i 54,4 natomiast szkoły prowadzone przez gminę: 66,4; 53,7; 64,1; 65,0. Obecnie przy każdej szkole działają punkty przedszkolne i każdy maluch ma możliwość uczęszczania do przedszkola. Podobnie jak w przypadku szkół, również w przedszkolach rodzice czynnie zaangażowani są w edukację najmłodszych. Dzięki wielu inicjatywom rodziców i stowarzyszeń dzieci mają zapewnione zajęcia dodatkowe z rytmiki, jęz. angielskiego, gimnastyki korekcyjnej, logopedii, odbywają się spotkania z psychologiem, organizowane są wyjazdy edukacyjne. Razem z edukacji przedszkolnej korzysta 670 dzieci, co stanowi 85% dzieci z terenu Miasta i Gminy Morawica. Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi ma charakter partnerski. Wiele problemów rozwiązywanych jest wspólnie, samorząd czynnie uczestniczy w działaniach prowadzonych przez placówki.
2.6 Ile to kosztowało? (Informacja o kosztach systemu)	<u>Koszty związane z opracowaniem i uruchomieniem systemu:</u> - brak kosztów <u>Koszty bieżące związane z funkcjonowaniem systemu (roczne):</u> Kwota dotacji dla publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego naliczana jest zgodnie z metryczką subwencji oświatowej. W 2017 roku wynosi: dla uczniów klas I - III - 9.635,07 zł rocznie, dla uczniów klas IV - VI - 9.254,58 zł rocznie; statystyczna liczba uczniów w szkołach danego typu i rodzaju pomniejszona o statystyczną liczbę uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym wynosi 953 dzieci. Kwota dotacji dla publicznych innych form wychowania przedszkolnego, zgodnie z uchwałą rady wynosi 4.860,00 zł rocznie.

2.7 Dlaczego warto promować to rozwiązanie? (Ocena w skali 1-5 plus krótkie uzasadnienie)	<u>Waga problemu:</u> Ocena 4 (max.500 znaków ze spacjami) Oświata jest jednym z najważniejszych zadań samorządu. Koszty funkcjonowania oświaty w większości gmin są bardzo wysokie i zwykle subwencja oświatowa jest niewystarczająca. Dlatego odpowiednia racjonalizacja sieci szkół oraz szeroka oferta edukacyjna jest bardzo ważna. <u>Innowacyjność podejścia:</u> Ocena 4 (max.500 znaków ze spacjami) W 2001 roku Morawica była prekursorem jeśli chodzi o przekazanie szkół do prowadzenia stowarzyszeniom. Władze lokalne spotykały się z krytyką ze strony przedstawicieli związków zawodowych nauczycieli, jednak społeczność lokalna i nauczyciele zatrudnieni w szkołach prowadzonych przez stowarzyszenia pozytywnie oceniali te zmiany. <u>Skuteczność rozwiązania:</u> Ocena 4 (max.500 znaków ze spacjami) W 2007 roku do szkoły podstawowej w Woli Morawickiej (ostatniej szkole przekazanej do prowadzenia stowarzyszeniu) uczęszczało 96 uczniów. Z analizy danych statystycznych dotyczących liczby urodzeń w przyszłych latach w obwodzie szkoły jednoznacznie wynikało, że kształtuje się tendencja spadkowa uczniów. Sytuacja ta spowodowałaby sukcesywne obniżanie subwencji oświatowej dla placówki, która już w 2007 roku znajdowała się w trudnej sytuacji finansowej. Miesięczny koszt utrzymania placówki w 2007 roku kiedy organem prowadzącym była gmina wynosił 57.450 zł, natomiast miesięczna dotacja dla placówki od września 2007 r. kiedy prowadzenie szkoły przejęło stowarzyszenie wynosiła 36.666 zł. Zaoszczędzone pieniądze zostały przekazane na inwestycje w szkole. <u>Replikowalność - liczba JST, które mogą z niego skorzystać:</u> Ocena 3 (max.500 znaków ze spacjami) Przepisy dotyczące przekazywania przez jest szkół do prowadzenia przez organizacje pozarządowe uległy zmianie od 2001 roku, jednak w obecnym stanie prawnym nadal jest to możliwe. Zdecydowanie łatwiejsza sprawa jest w przypadku prowadzenia przez stowarzyszenia punktów przedszkolnych czy świetlic. W tej kwestii nie ma żadnych ograniczeń.
2.8 Zalecenia dot. replikacji narzędzia (Ryzyka i ograniczenia, na które należy zwrócić uwagę)	W przypadku przekazywania szkół bardzo ważne są rozmowy z nauczycielami i rodzicami uczniów. Kluczowym argumentem jest autorytet władz lokalnych i zaufanie mieszkańców do decyzji podejmowanych przez wójta czy radę gminy. W przypadku szkół, niezbędna jest pozytywna opinia kuratora oświaty i w tym względzie mogą pojawić się ograniczenia. Zdecydowanie nie ma problemu w przypadku tworzenia i prowadzenia punktów przedszkolnych przez stowarzyszenia.

3. Namiary na osobę, która może przekazać szczegółowe informacje na temat rozwiązania			
Imię i Nazwisko	Anna Kowalska	Funkcja	Sekretarz Miasta i Gminy
Adres	Morawica, ul. Spacerowa 7, 26-026	Telefon	41 3114692
E-mail	a.kowalska@morawica.pl		

4. Wzorcowe dokumenty i materiały dostępne dla podmiotów zainteresowanych replikacją	
Opis dokumentu / materiału	Forma udostępnienia: załącznik (preferowane) / link
1. statut stowarzyszenia	Załącznik (2 szt)
2. statut publicznej szkoły podstawowej	załącznik
2. wzór wniosku o udzielenie zezwolenia punktu przedszkolnego	załącznik
3. wzór decyzji (zezwoenie na prowadzenie punktu przedszkolnego)	załącznik

4. projekt organizacji punktu przedszkolnego	załącznik
5. projekt organizacji wychowania przedszkolnego w punkcie przedszkolnym	załącznik
6. akt założycielski punktu przedszkolnego	załącznik